

VILNIAUS UNIVERSITETO DOKTORANTŪROS STUDIJŲ DALYKO SANDAS

Mokslo sritis/ys, kryptis/ys (kodai)	Medicinos ir sveikatos mokslai M 000 Medicina M001			
Fakultetas, Institutas, Katedra /Klinika	Medicinos fakultetas, Klinikinės medicinos institutas Vidaus ligų ir šeimos medicinos klinika			
Dalyko pavadinimas (ECTS kreditai, val.)	Nutukimas ir endokrininė hipertenzija (5 kreditai, 135 val.)			
Dalyko studijų būdas	Paskaitos	Seminarai	Konsultacijos	Individualus darbas
ECTS kreditai	-	-	1	4
Dalyko vertinimo būdas (vertinama 10 balų sistemoje)	Doktorantūros studijų dalykas bus vertinamas egzaminu. Egzamino metu doktorantas turės raštu ir žodžiu atsakyti į tris atvirojo tipo klausimus ir išnagrinėti vieną klinikinę situaciją. Kiekvienas klausimas bus vertinamas dešimtbalė sistema, o galutinis balas bus apskaičiuojamas kaip aritmetinis visų klausimų vertinimo vidurkis: 10: puikios žinios ir gebėjimai, gali būti tik pavienių neesminių klaidų. 9: labai geros žinios ir gebėjimai, gali būti nedaug neesminių klaidų. 8: aukštesnės nei vidutinės žinios ir gebėjimai, gali būti neesminių klaidų. 7: vidutinės žinios ir gebėjimai, yra klaidų. 6: žinios ir gebėjimai nesiekia vidutinių, yra (esminių) klaidų. 5: žinios ir gebėjimai tenkina minimalius reikalavimus, yra labai daug klaidų. 4 ir mažiau: žinios ir gebėjimai nesiekia minimalių reikalavimų.			
DALYKO KURSO TIKSLAS				
Suteikti naujausių teorinių ir praktinių žinių apie endokrinines nutukimo ir hipertenzijos priežastis, akcentuojant diferencinę diagnostiką, šiuolaikines diagnostikos ir gydymo galimybes. Skatinti gebėjimą integruoti žinias į klinikinę praktiką, diskutuoti ir įrodymais pagrįsti savo sprendimus. Skatinti pritaikyti mokslinio darbo įgūdžius, išmokti kaupti, analizuoti, interpretuoti ir pateikti mokslinio tiriamojo darbo duomenis. Lavinti holistinį požiūrį į pacientą su arterine hipertenzija ir nutukimu.				
PAGRINDINĖS DALYKO TEMOS				
Nutukimas. Nutukimo epidemiologija ir problematika. Neurohormoninis apetito reguliavimas. Energijos apykaitos fiziologija. Ypatumai nutukimo metu. Riebalinio audinio endokrininė funkcija. Metaboliškai normalaus nutukimo sąvoka. Nutukimo sukeltos komplikacijos, diagnostika, ilgalaikė pacientų priežiūra ir prognozė. Endokrininės nutukimo priežastys – diferencinė diagnostika.				
Nutukimas endokrininių ligų metu. Hipotirozė – etiologija, diagnostika, diferencinė diagnostika, gydymas. Kušingo sindromas - klasifikacija (nuo AKTH priklausomas ir nuo AKTH nepriklausomas), diagnostika, diferencinė diagnostika, gydymas. Policistinių kiaušidžių sindromas – diagnostikos kriterijai, diferencinė diagnostika, gydymas. Augimo hormono nepakankamumas – etiologija, diagnostika, gydymas. Hipotalaminis nutukimas – etiologija, nutukimo vystymosi mechanizmai, gydymas. Hipogonadizmas – etiologija, patogenezė, klinikinis				

pasireiškimas, diagnostika, gydymas. Svorio pokyčiai menopauzės, andropauzės metu. Insulinoma – klinikiniai simptomai, diagnostika, diferencinė diagnostika, gydymas. Pseudohipoparatiroidizmas – etiologija, patogenezė, klinikiniai požymiai, diagnostika.

Sindrominiai nutukimai – genetinės mutacijos, hormoniniai sutrikimai, diagnostika, gydymas. Prader-Willi sindromas. Jatrogeninės nutukimo priežastys – antidiabetiniai preparatai, kortikosteroidai. Nemedikamentinis ir medikamentinis nutukimo gydymas: fizinis aktyvumas, mityba ir dieta, svorį mažinantys vaistai: indikacijos, gydymo efektyvumo vertinimas.

Bariatrinė chirurgija nutukimo gydymui: indikacijos, operacijų rūšys, komplikacijos, efektyvumas.

Hipertenzija. Hipertenzijos epidemiologija, problematika. Hipertenzijos komplikacijos, organų taikinių pažeidimas, ligos prognozė lemiantys veiksniai.

Endokrininės hipertenzijos priežastys.

Antinksčių funkcijos sutrikimai: hiperaldosteronizmas – klasifikacija (pirminis ir antrinis), diagnostika, diferencinė diagnostika, gydymas. Nuo AKTH nepriklausomas Kušingo sindromas – klasifikacija, diagnostika, diferencinė diagnostika, gydymas. Ektopinio Kušingo sindromo diagnostikos ir gydymo iššūkiai. Feochromocitoma ir paraganglioma – klasifikacija, diagnostika, diferencinė diagnostika, gydymas. Uminiai kardiologiniai sindromai feochromocitomos metu – diferencinės diagnostikos ir gydymo iššūkiai.

Hipofizės funkcijos sutrikimai: akromegalija – diagnostika, gydymas. Nuo AKTH priklausomas Kušingo sindromas – diagnostika, gydymas. Kalcio ir vitamino D apykaitos sutrikimai: Vitamino D stoka. Hiperparatirozė – klasifikacija, diagnostika, diferencinė diagnostika, gydymas.

Hipertenzijos diagnostikos ir gydymo iššūkiai esant antrinei hiperparatirozei ir inkstų nepakankamumui.

Skydliaukės funkcijos sutrikimai. Hipertirozė – diagnostika, diferencinė diagnostika, gydymas. Amiodorono sukeltas skydliaukės funkcijos sutrikimas, etiopatogenezė. Širdies ir kraujagyslių sistemos pažeidimas, esant skydliaukės funkcijos sutrikimams, diagnostika, diferencinė diagnostika, gydymo taktika. Hipotirozė – diagnostika, diferencinė diagnostika, gydymas

SVARBIAUSIA REKOMENDUOJAMA LITERATŪRA

1. Williams Textbook of Endocrinology, Fourteenth Edition, Elsevier, 2020.
<https://www.clinicalkey.com/#!/browse/book/3-s2.0-C20160054128>
2. Winter, William E. Handbook of Diagnostic Endocrinology, Third Edition, Elsevier, 2021.
<https://www.clinicalkey.com/#!/browse/book/3-s2.0-C20170001039>
3. Shifrin Alexander L. Endocrine Emergencies, First Edition, Elsevier, 2022.
<https://www.clinicalkey.com/#!/browse/book/3-s2.0-C20190031184>
4. David G. Gardner, Dolores Shoback. Greenspan's Basic & Clinical Endocrinology, 10th Edition, McGraw Hill, 2018.
<https://accessmedicine.mhmedical.com/book.aspx?bookID=2178>
5. Christian A Koch, George P Chrousos. Endocrine Hypertension, Humana Press, 2013.
<https://link.springer.com/book/10.1007/978-1-60761-548-4>

6. Emiliano Corpas. Endocrinology of Aging, Elsevier, 2021. https://doi.org/10.1016/B978-0-12-819667-0.09995-9. https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/B9780128196670099959) 7. Hironori Ando, Kazuyoshi Ukena, Shinji Nagata. Handbook of Hormones (Second Edition), Academic Press, 2021. https://doi.org/10.1016/B978-0-12-820649-2.09990-3. https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/B9780128206492099903) 8. Amir Hamrahian. Endocrine Hypertension, An Issue of Endocrinology and Metabolism Clinics: Volume 48-4, Elsevier, 2019. https://www.elsevier.com/books/endocrine-hypertensionan-issue-of-endocrinology-and-metabolism-clinics/978-0-323-68323-4 9. Katharine Owen, Helen Turner, John Wass. Oxford Handbook of Endocrinology and Diabetes, Fourth Edition, Oxford University Press, 2022. https://oxfordmedicine.com/view/10.1093/med/9780199644438.001.0001/med-9780199644438 10. Manuel Faria, Francisco Bandeira, Luiz Griz, Hossein Gharib. Endocrinology and Diabetes: A Problem Oriented Approach, Second Edition, Springer, 2022. https://www.kriso.lt/endocrinology-diabetes-problem-oriented-approach-2nd-db-9783030906832.html?lang=eng
KONSULTUOJANTYS DĖSTYTOJAI
1. <u>Dalyką koordinuojantis dėstytojas:</u> Žydrūnė Visockienė (doc. dr.)
2. Laura Šiaulienė (asist.)
PATVIRTINTA:
Vilniaus universiteto Medicinos ir sveikatos mokslų Doktorantūros mokyklos Tarybos posėdyje: 2024 m. spalio 15 d.
Tarybos pirmininkė: prof. Janina Tutkuvienė